

ИГН. 5-25

miroslav šutej

МУЗЕЈ САРЕМЕНЕ УМЕТНОСТИ
БИБЛИОТЕКА
ИНВ. БР. к. 3196

SALON
MUZEJA
SAVREMENE
UMETNOSTI
BEOGRAD
PARISKA 14

MIROSLAV
ŠUTEJ

9. VI—30. VI 1967.

MUSEE
D'ART
MODERNE
SALLE
D'EXPOSITION
DE LA RUE
DE PARIS

میرزا میرزا

Pojava slike-objekta koja se u posljednje doba sve više zapaža u stvaralaštvu mladih slikara, po svojim osnovnim svojstvima označava nadvladavanje dvodimenzionalne površine kao osnovne kategorije slikarstva. Trodimenzionalni oblici koji su ranije u štafelajnoj slici prošlosti i sadašnjosti bili samo sugerirani i opisivani na dvodimenzionalnoj površini, sad se javljaju u svojoj neposrednoj tangibilnoj stvarnosti pa su tako ovom preobrazbom iluzioniranog, netvarnog fenomena dvodimenzionalne slike, u njegov tvarni, opipljiv, „objektni“ oblik, stvoreni uvjeti i za nastajanje novog prostora u njoj. Prisustvom trodimenzionalnih volumena, prostor se — umjesto u iluzioniranu dubinu plohe — projicira izvan nje, u stvarni prostor u koji je slika-objekt uvrštena. Ovom promjenom, „unutar-nji“ se prostor slike, „objektualizira“, on postaje mjerljiv i perceptibilan u odnosu na ambijentalni, „vanjski“ prostor, i s njim se izravno pretapa i sjedinjava. Stog razloga značenje slike-objekta upravo u pogledu te nove vrste prostornog komuniciranja može biti mnogostruko.

U kratkotrajnom Šutejevom djelovanju koje traje nepunih šest godina vidljiv je upravo taj proces nadvladavanja tradicionalne štafelajne slike i osvajanja njezinih novih svojstava. Ali otvorena pitanja i problemi, koji su se s tim u vezi javili nisu samo tehničke i tehnološke prirode. Pojava, razvoj i pokušaji oblikovanja novih ideja, a to znači novog shvaćanja kako umjetnosti tako i društvene stvarnosti, dovelo je u pitanje funkcionalnost oprobanih i uvriježenih oblikovnih sredstava, pa su se tako oni mladi slikari, koji su počeli svoj razvoj i svoju djelatnost u okviru tradicije, kao na primjer Miroslav Šutej, suočili sa složenim problemom rješavanja suglasnog odnosa ideja i sredstava kojim se one saopćavaju, plastičkih misli i metodoloških postupaka kojima se one ostvaruju. U takvoj situaciji mnogi su se priklonili jednostavnim rješenjima, olakim oprjedeljenim za ovu ili onu aktuelnu orijentaciju ili za već gotov i postojeći plastički postupak. Stog razloga, da bi se procijenila vrijednost postignutog, u svakom je primjeru potrebno ispitati one posebne i individualne činioce, koji su uvjetovali poseban i individualan oblik „preobražavanja svijeta u jezik“, a što je ne samo uslov nego i osnovna pretpostavka umjetničkog. Upravo u primjeru Šutejevog djela taj se proces odvijao postupno, na temelju sticanja, odabiranja i osmišljavanja vlastitih iskustava, a o čemu svjedoče njegove slike-objekti: one su pripremane svim onim što im je prethodilo, a istovremeno one su danas pokazatelji nekih zanimljivih plastičkih ideja, koje će vjerojatno i u budućnosti biti djelatne odrednice njegove plastičke aktivnosti.

U svom početku Šutej eksperimentira površinom, služeći se iskustvima, kojih je porijeklo u podacima viđene stvarnosti. Grupa od tridesetak crno-bijelih crteža izvedenih tušem, koje je izložio na svojoj prvoj izložbi 1962. godine (s naslovima kao što su „Talas vjerojatnosti“, „Talasne karakteristike“, „Talas materija“, „Materija svijetlo“, „Tipovi čestica“, „Bombardiranje očnog živca“) pokazali su da autora privlače oni vidovi vizuelne stvarnosti, koji pripadaju novom „naučnom pejzažu“, svijetu nekad nevidljivih mikrostruktura, koje je suvremena tehnika fotografije učinila vidljivim. Šuteja posebno privlače vizuelni podaci s područja elektromagnetike i optike; u početku on gradi svoju sliku od često razno-obličnih ulomaka mikrotkiva a u njoj prevladava ikonika koja se temelji na mikrofiguraciji s područja novog „naučnog pejzaža“.

Izbor takvih vidova vizuelne stvarnosti bio je za njega odlučujući: opisujući vizuelne „motive“ kojih cjelinu čini zbroj usitnjenih čestica

(dijelova), Šutej se u samom početku opredijelio za određenu tipologiju oblika (kružne čestice, korpus-kule, igličasti i angulirani oblici) i zatim, zaokupljen slikom dijeljenja, umnožavanja i ponavljanja istovetnih jedinica nalazi poticaje i za razvoj svog oblikovnog postupka.

U „Bombardiranju očnog živca II“, 1963. godine, antologijskom dielu njegova početka, očitovale se uloga i smisao takova iskustva u odnosu na problematiku površine. Jer komunikaciona efikasnost te slike, koja jasno ukazuje na svoje figurativno porijeklo, temelji se upravo na povećanoj „pulsaciji“ same površine. Njezina je optička djelotvornost postignuta naglašenim sugeriranjem ubrzanog „uviranja“ umnoženih, uglatih i igličastih oblika u „vrtložno“ središte slike. U to doba život Šutejevih površina ostvaruje se na principu „usporavanja“ i „ubrzavanja“ određenih količina crno bijelih jedinica, kojih su tokovi usmjereni k zajedničkom središtu.

Fostupno dijelovi se površina savijaju (pri tom se Šutej poslužio i iskustvima Vasarelyjevih dilatacionih površina), oni se oprostorišu, pa su tako iz njih nastale sfere i izduženi sferiodi u seriji „Relativnih količina“ iz 1963. i 1964. godine. U nekim primjerima ovdje je odnos površinavolumen označen novim svojstvom: sfera upada u gibljivu mrežu mikrooblika, ona je tlači, površina se uvija, što znači da oprostoren volumen aludira na svoju težinu. Odatle do stvarnog tangibilnog prisustva sfernog volumena u Šutejevoj slici, do njegove „objektualizacije“ put je bio zacrtan.

Crno bijele jedinice, koje su ranije bile sredstvo sugeriranja pokreta površine i nosioci svjetlosnih vibracija, sad su smijenjene kontrastima u boji, koji očito pripadaju kromatskom „mentalitetu“ vizuelnog inventara suvremenog cityscape-a, području koje sve više potiče kromatsku imaginaciju mladih plastičara različitih orijentacija. U Šutejevu stvaralaštvu ovaj podatak nimalo ne iznenađuje budući da se i u njegovim prethodnim ostvarenjima — napose u karakteru kao i u organizaciji vizuelnih motiva na dvodimenzionalnoj površini — lako mogu uočiti one komponente kojih je porijeklo u neposredno viđenom. U njegovim djelima boja sad ima znatnu ulogu: u slojevanju manjih i većih trodimenzionalnih sfera i polusfera, u isticanju njihovih međusobnih odnosa, u prostornom razmeđivanju istovetnih sfernih jedinica u repeticionim sastavima, u njihovim ritamskim varijacijama. Ukratko kromatski motivi šifriraju stvarni prostor slike-objekta, a promatrač ga, pomjeranjem stajališta i mišljenjem smjera pogleda, dešifrira i aktivira u njegovoj promjenljivosti.

Dalini razvoj Šutejevih plastičkih ideja već je nagovješten u onim primjerima u kojima se grupe sfera, posredstvom šipke, ponajviše udaljavaju od svoje osnove, pa prema tome u većoj mjeri ulaze u prostor u koji je slika-objekt uvrštena. Koji je smisao takova razdvajanja sfernog volumena od njegove prvotne osnove može se uočiti u još zasad neostvarenim projektima Miroslava Šuteja: stabilnu šipku ovdje smjenjuju pokretliivi kraci koji će omogućiti korisniku takova murala ili slobodnoa plastičkog objekta da sam mijenja poredak i međusobne udaljenosti obojenih sfera, da učestvuje u stvaranju i preobražavanju njihovih plastičko prostornih odnosa. Pojava takove mobilne plastike u Šutejevu djelu posljedica je već naznačenog a postupnog procesa: prevođenja površine, volumena i prostora dvodimenzionalne slike u tangibilne, objektualne kategorije trodimenzionalne slike-objekta; smjenjivanja sugestije pokreta stvarnim pokretom transformabilnog plastičkog objekta. Ovaj proces ujedno čini očevitim Šutejev vlastiti put od optičke kontemplacije svijeta do ludičkog angažmana u njemu.

Miroslav Šutej, slikar, rođen 29. IV 1936. godine u Dugoj Resi. Akademiju likovnih umjetnosti završio u Zagrebu 1961. godine u klasi profesora Detonija. Saradnik je Majstorske radionice profesora Krste Hegedušića.

SAMOSTALNE IZLOŽBE

- 1962 — Zagreb, Studentski centar
- 1963 — Novi Sad, Tribina mladih
- 1964 — Đenova, Galleria del Deposito
Trst, Circolo della Cultura e delle Arti
- 1966 — Zagreb, Gradska galerija suvremene umjetnosti
- 1967 — Lozana, Galerie Alice Pauli

GRUPNA IZLAGANJA

- 1960 — Rijeka: I bijenale mladih
- 1962 — Zagreb, Kabinet grafike JAZU: 2. zagrebačka izložba jugoslovenske grafike
Linc, Grac, Beč: Savremeno jugoslovensko slikarstvo, grafika i skulptura
Slovenjgradec, Umetnički paviljon: I jugoslovenska izložba „Šuma i drvo u likovnoj umetnosti“
Breda, Shidam: Grupa „Mart“
- 1963 — Beograd, Galerija Doma JNA: Branko Ružič—Zlatko Slevac—Miroslav Šutej
Ljubljana, Moderna galerija: V međunarodna izložba grafike
Zagreb, Gradska galerija savremene umjetnosti: Nove tendencije 2
Rijeka: „Salon 63“
Zagreb, Studentski centar: VII izložba Majstorske radionice slikara Krste Hegedušića
Pariz: III bijenale mladih
Tokio, Sao Paolo, Brisel: Jugoslovenska grafika
- 1963/64 Zagreb, Kabinet grafike JAZU: Vladimir Makuc—Miodrag Nagorni—Miroslav Šutej —crteži i grafike
- 1964 — Dubrovnik, Umjetnička galerija: 8 slikara
Ečka, Zrenjanin: XI izložba slika Majstorske radionice Hegedušić
Subotica, Gradski muzej: XII izložba slikara Majstorske radionice Hegedušić
Njujork: Jugoslovenska grafika
- 1965 — Njujork, St. Luis, Pasadena, Baltimor: „Responsive eye“
Karakas, Museo de bellas artes: Jugoslovenska grafika i tapiserija
Beograd, Muzej savremene umetnosti: Jugoslovenska grafika 20. veka iz zbirke Muzeja savremene umetnosti
Ljubljana, Moderna galerija: VI međunarodna izložba grafike
Zonehof, Amersfort (Holandija): Savremena jugoslovenska grafika
Aleksandrija: Bijenale mediteranskih zemalja
Tokio: Jugoslovenska grafika
- 1966 — Zagreb, Kabinet grafike JAZU: 4. zagrebačka izložba jugoslovenske grafike
Bohum, Kunsthalle; Štuttgart, Kunsthalle: „Profili“ — Savremena jugoslovenska umetnost
Beograd, Muzej savremene umetnosti: Jugoslovenski crtež 20. veka iz zbirke Muzeja savremene umetnosti
Dubrovnik, Umjetnička galerija: Majstorska radionica Hegedušić
Libek: Moderna evropska grafika
Frankfurt: „OP-POP“
Krakov: I bijenale grafike
Lozana: II Salon de Galeries Pilotes
- 1967 — Beograd, Muzej savremene umetnosti: Savremena hrvatska umetnost — posleratni period
Oldenburg: Jugoslovenski grafičari

NAGRADE

- 1962 — Nagrada Saveta za kulturu i prosvetu NR Slovenije
Nagrada na 2. zagrebačkoj izložbi jugoslovenske grafike
Otkupna nagrada na I jugoslovenskoj izložbi „Šuma i drvo u likovnoj umetnosti“ u Slovenjgradecu
- 1963 — I nagrada za slikarstvo na III bijenalu mladih u Parizu
Pohvala za mlade slikare na V međunarodnoj izložbi grafike u Ljubljani
- 1965 — Otkupna nagrada Muzeja savremene umetnosti u Beogradu na VI međunarodnoj izložbi grafike u Ljubljani

1. RITMIČKO PONAŠANJE vl. GGSU, Zagreb	kombinovana tehnika	1965.	70 × 55
2. MALA SLIKA 4A	kombinovana tehnika	1965.	56 × 38
3. KT — 9009	kombinovana tehnika	1966.	122 × 110
4. KT — 12 — 12	kombinovana tehnika	1966.	110 × 122
5. KT — VII	kombinovana tehnika	1966.	110 × 122
6. KT — 29 — IV — 1 vl. GGSU, Zagreb	kombinovana tehnika	1966.	122 × 110
7. SEMAFOR	kombinovana tehnika	1966.	110 × 122
8. OKOMITO ABC	kombinovana tehnika	1966.	110 × 80
9. DOBRE VIBRACIJE	kombinovana tehnika	1967.	220 × 122
10. KT SA JEDNOM KT KUGLOM	kombinovana tehnika	1967.	110 × 122
11. KT 220	kombinovana tehnika	1967.	123 × 41
12. KT — LUX — 1	kombinovana tehnika	1967.	40 × 73
13. KT — LUX — 2	kombinovana tehnika	1967.	38 × 56
14. POVRŠINA	kombinovana tehnika	1967.	100 × 100
15. VIBRACIJE 7	kombinovana tehnika	1967.	96 × 100

SERIGRAFIJE

16. ULTRA ABC	1965.	50 × 70
17. ULTRA AB	1966.	70 × 50
18. SERIGRAFIJA 1	1966.	70 × 50
19. SERIGRAFIJA 2	1966.	70 × 50
20. BUM — BUM	1967.	60 × 85

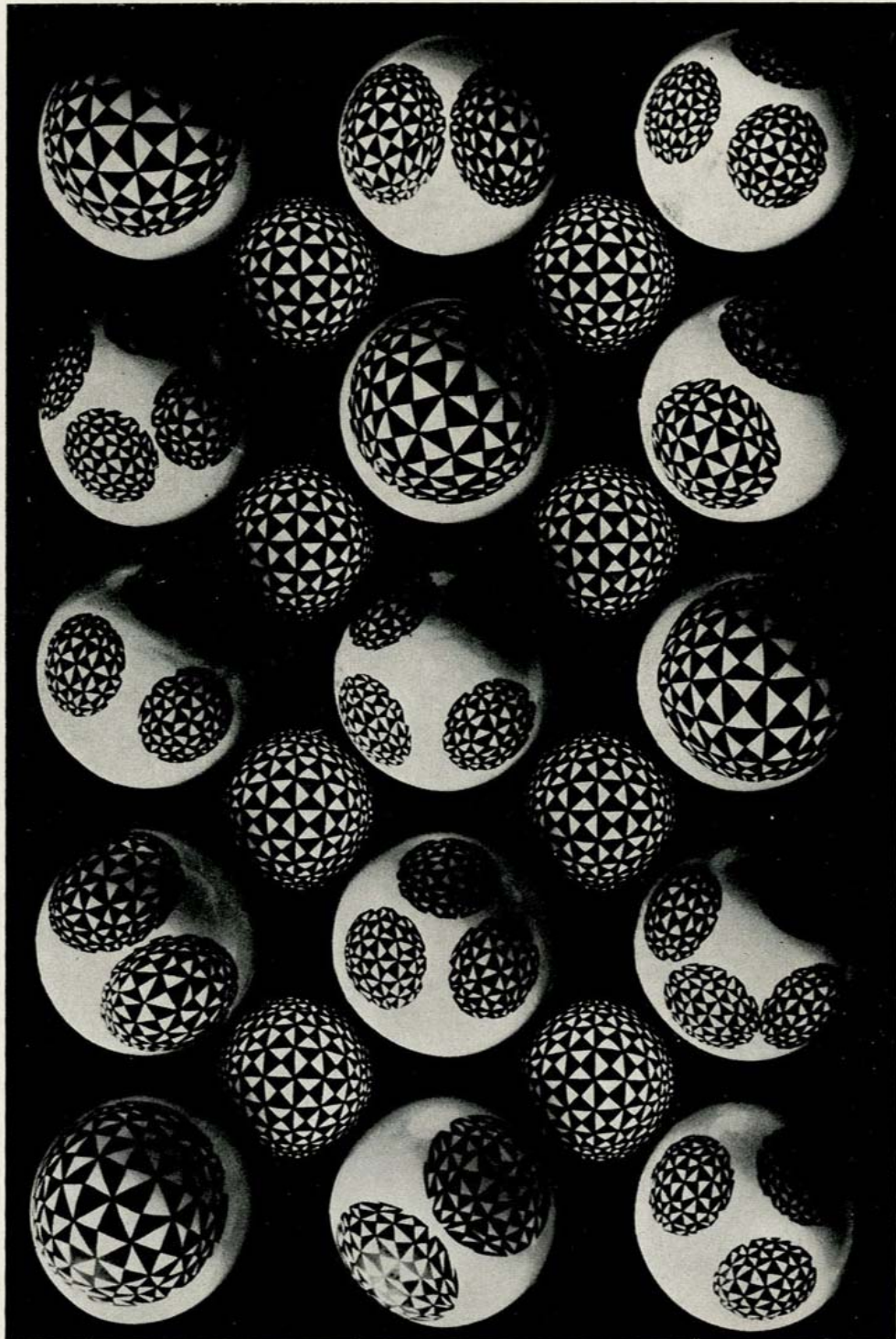
CATALOGUE

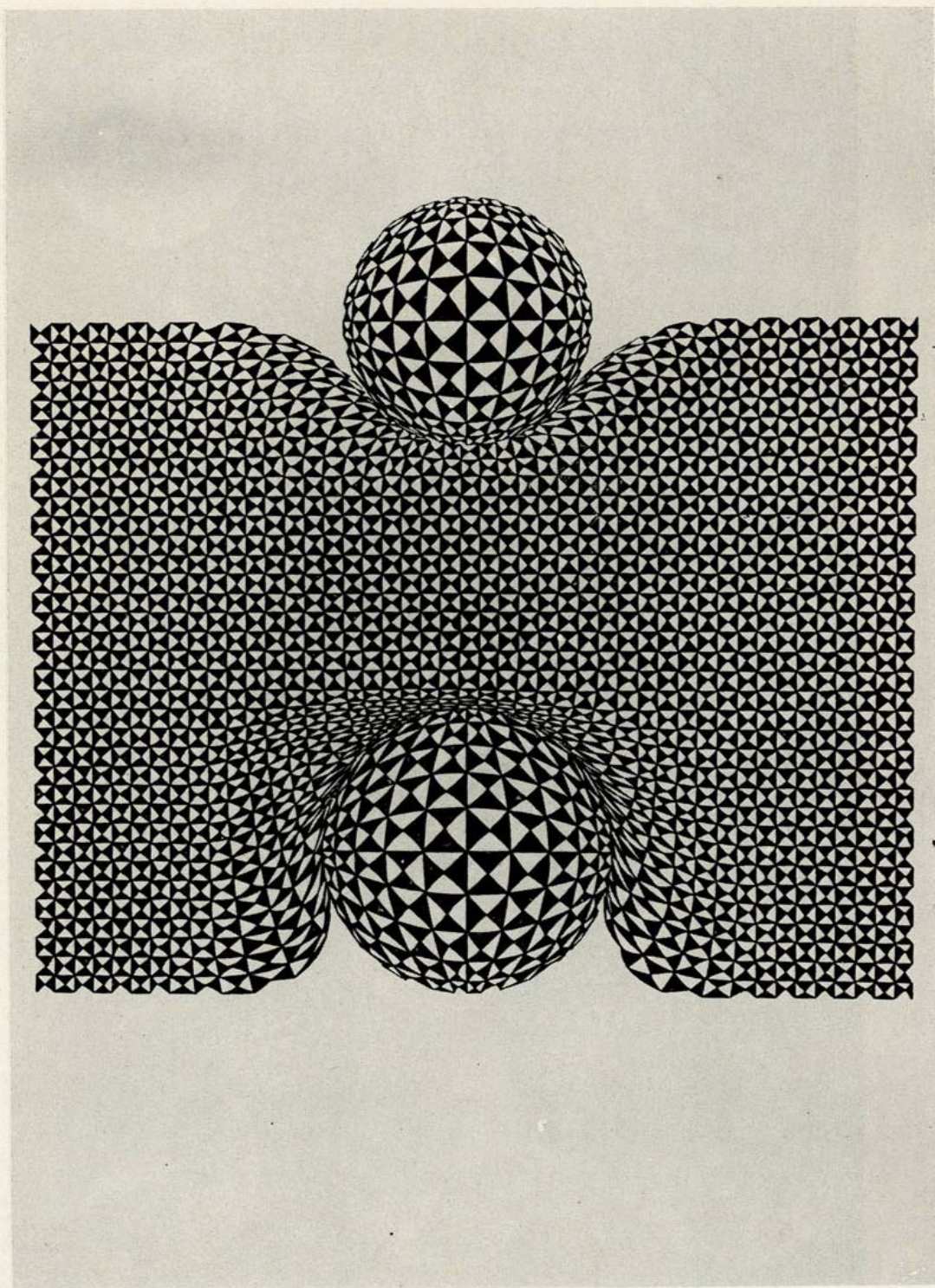
1. COMPORTEMENT RYTHME	technique combinée	1965.	70 × 55
2. PETIT TABLEAU 4A	technique combinée	1965.	56 × 38
3. KT — 9009	technique combinée	1966.	122 × 110
4. KT — 12 — 12	technique combinée	1966.	110 × 122
5. KT — VII	technique combinée	1966.	110 × 122
6. KT — 29 — IV — 1	technique combinée	1966.	122 × 110
7. SEMAPHORE	technique combinée	1966.	110 × 122
8. VERTICALE ABC	technique combinée	1966.	110 × 80
9. BONNES VIBRATION	technique combinée	1967.	220 × 122
10. KT AVEC UNE BOULE KT	technique combinée	1967.	110 × 122
11. KT 220	technique combinée	1967.	123 × 41
12. KT — LUX — 1	technique combinée	1967.	40 × 73
13. KT — LUX — 2	technique combinée	1967.	38 × 56
14. SURFACE	technique combinée	1967.	100 × 100
15. VIBRATIONS 7	technique combinée	1967.	96 × 100

SERIGRAPHIES

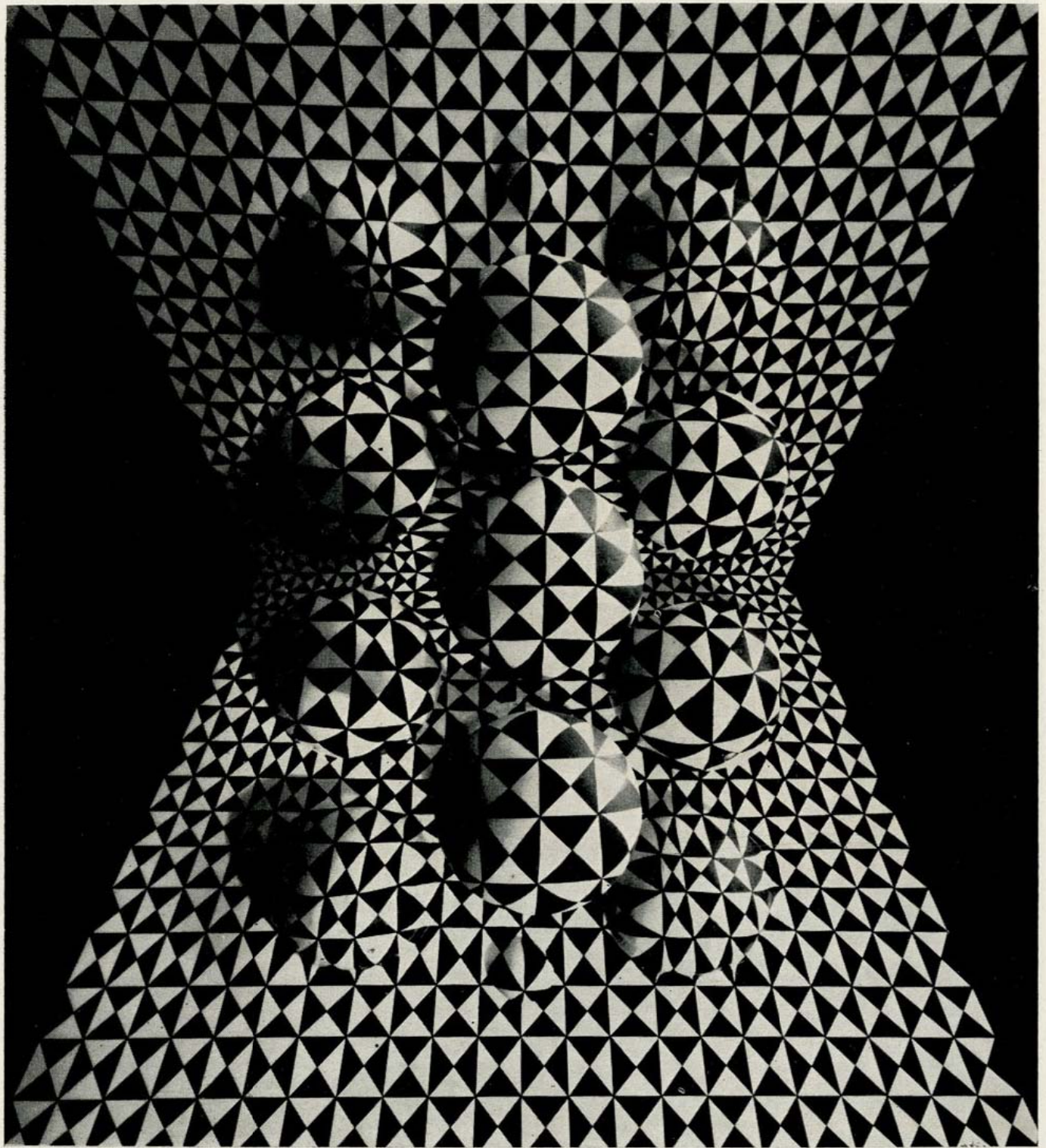
16. ULTRA ABC	1965.	50 × 70
17. ULTRA AB	1966.	70 × 50
18. SERIGRAPHIE 1	1966.	70 × 50
19. SERIGRAPHIE 2	1966.	70 × 50
20. BOUM — BOUM	1967.	60 × 85

ritmičko ponašanje

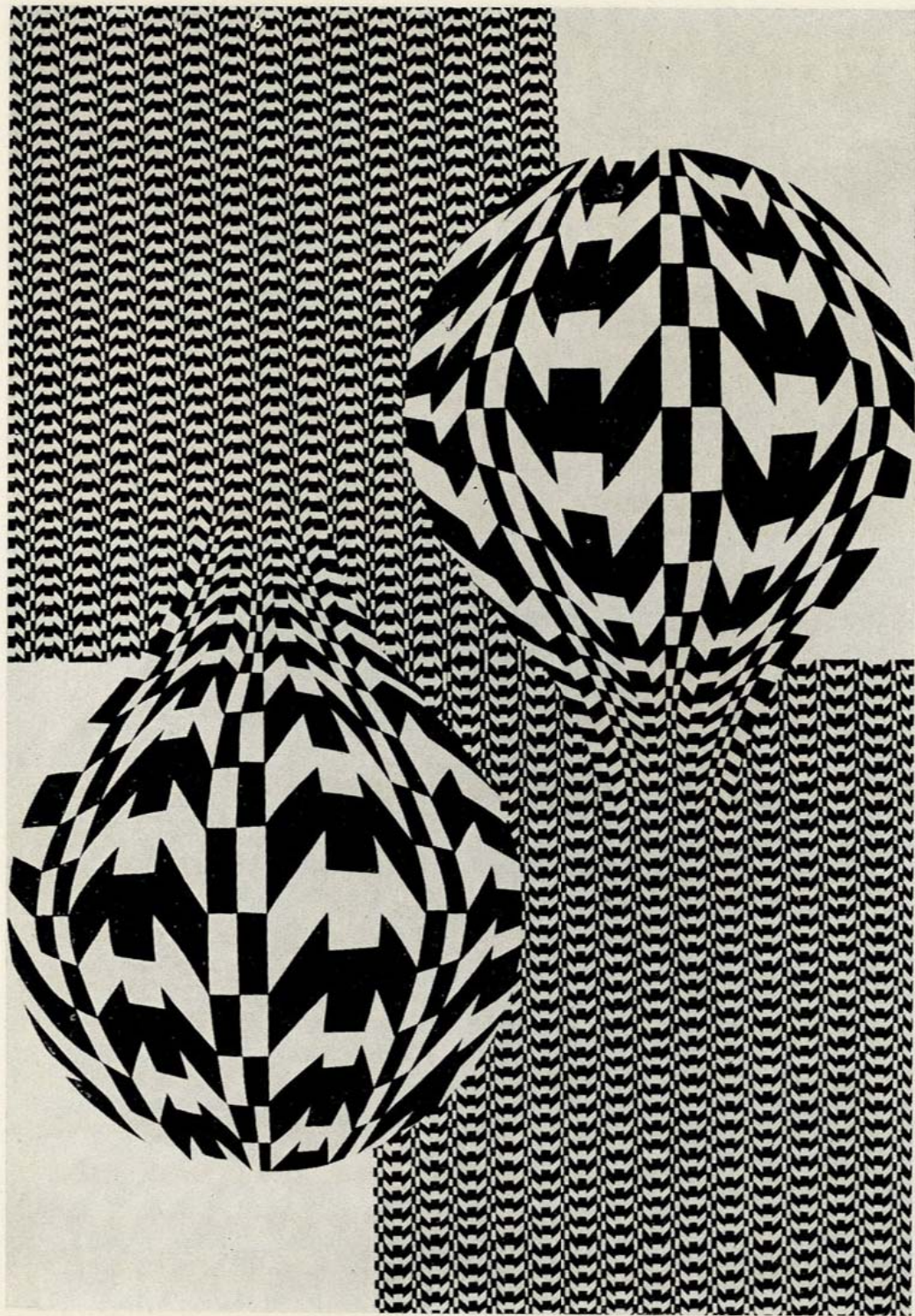

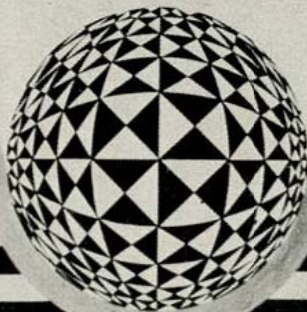
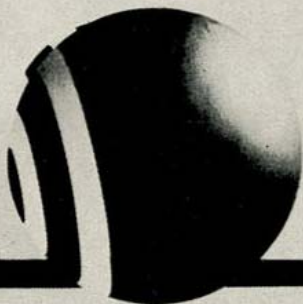
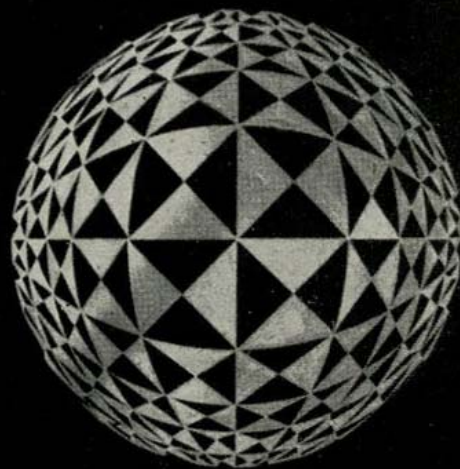
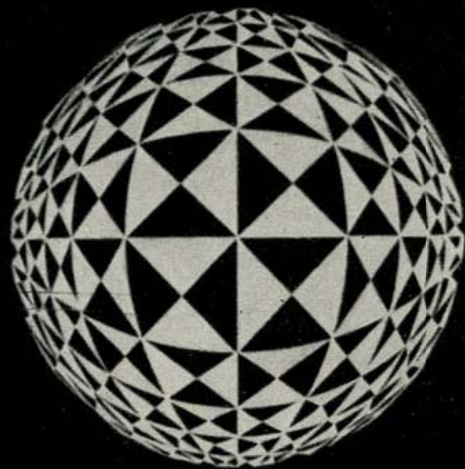

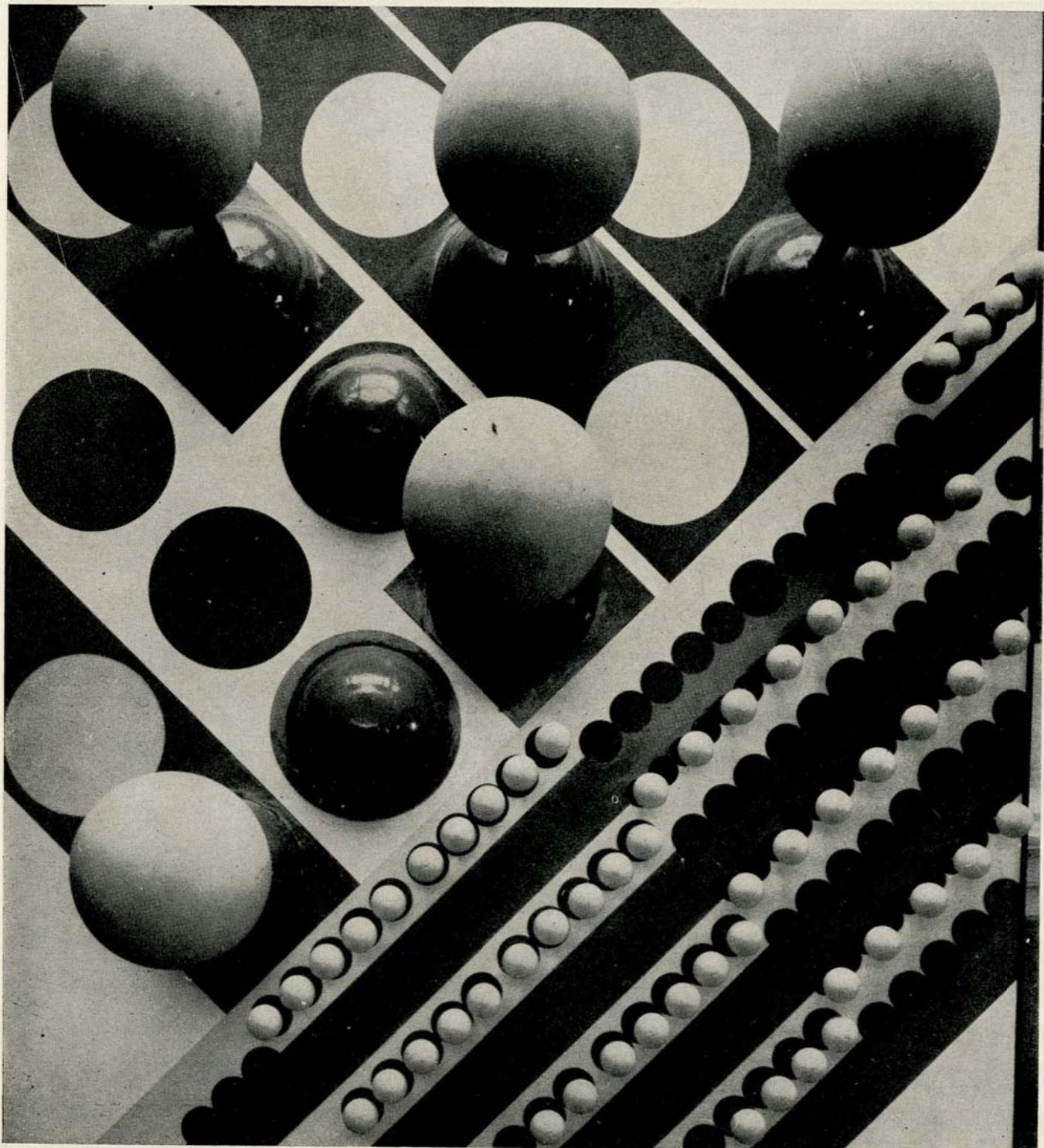
ultra AB

KT-VI

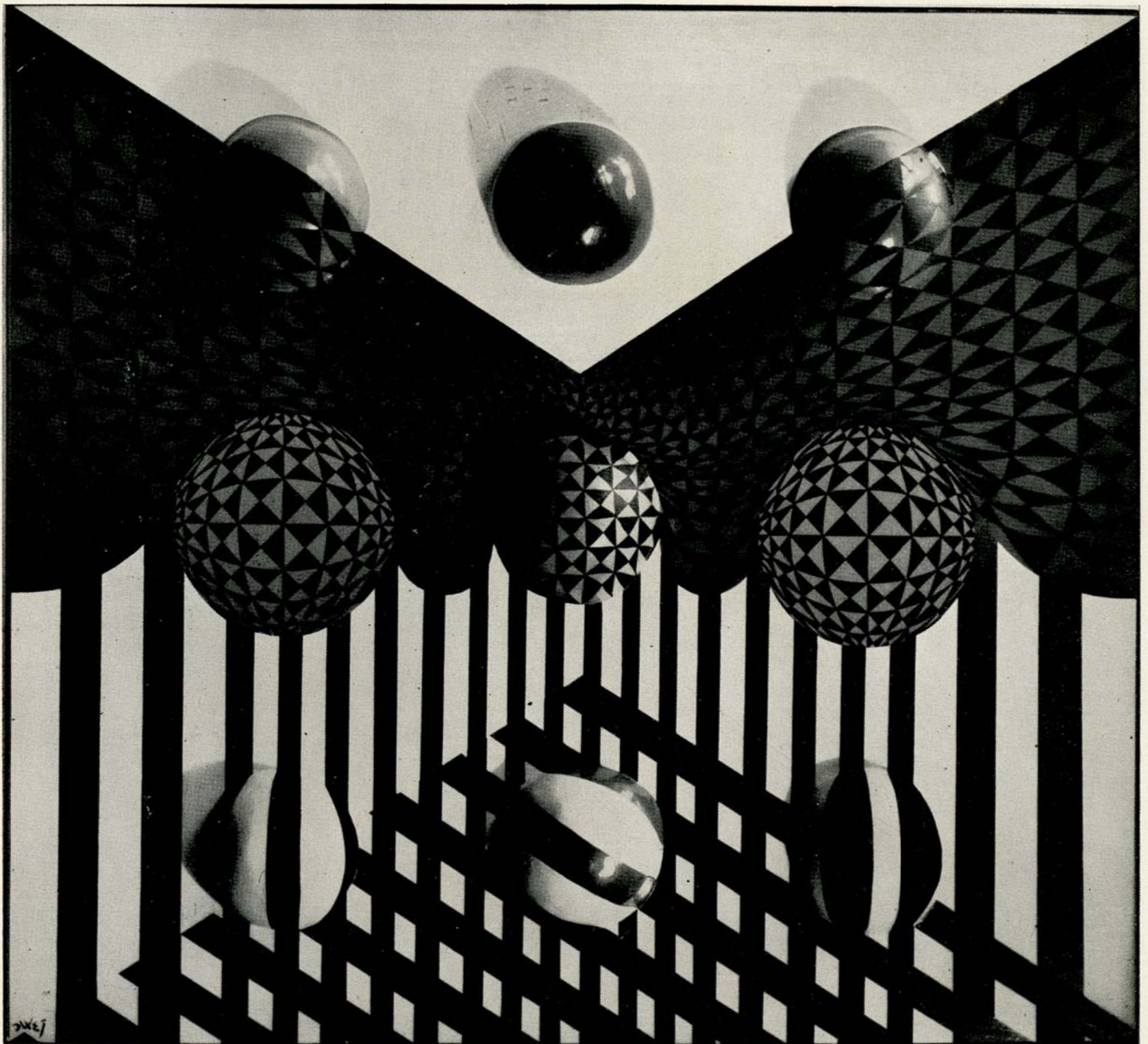

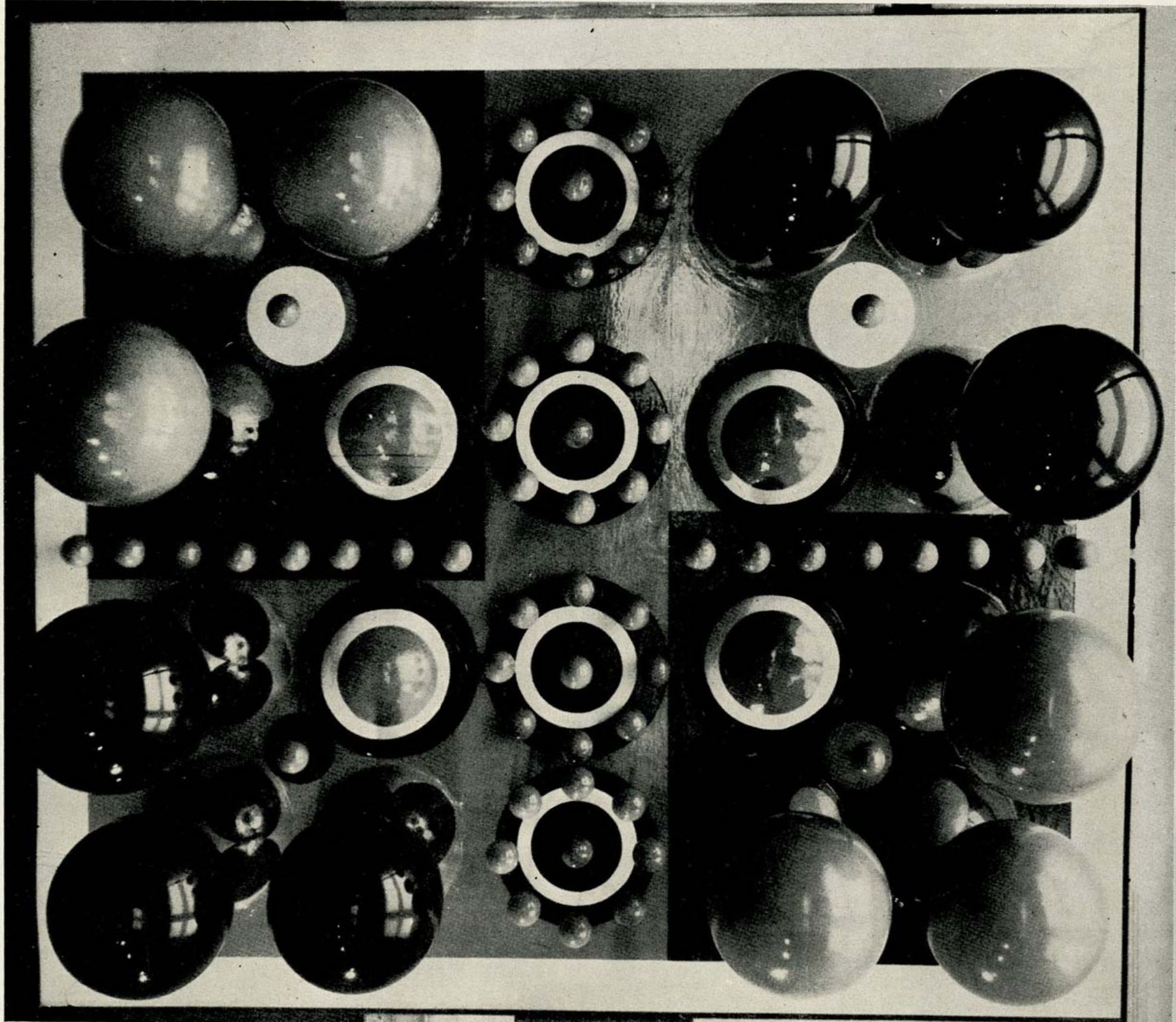

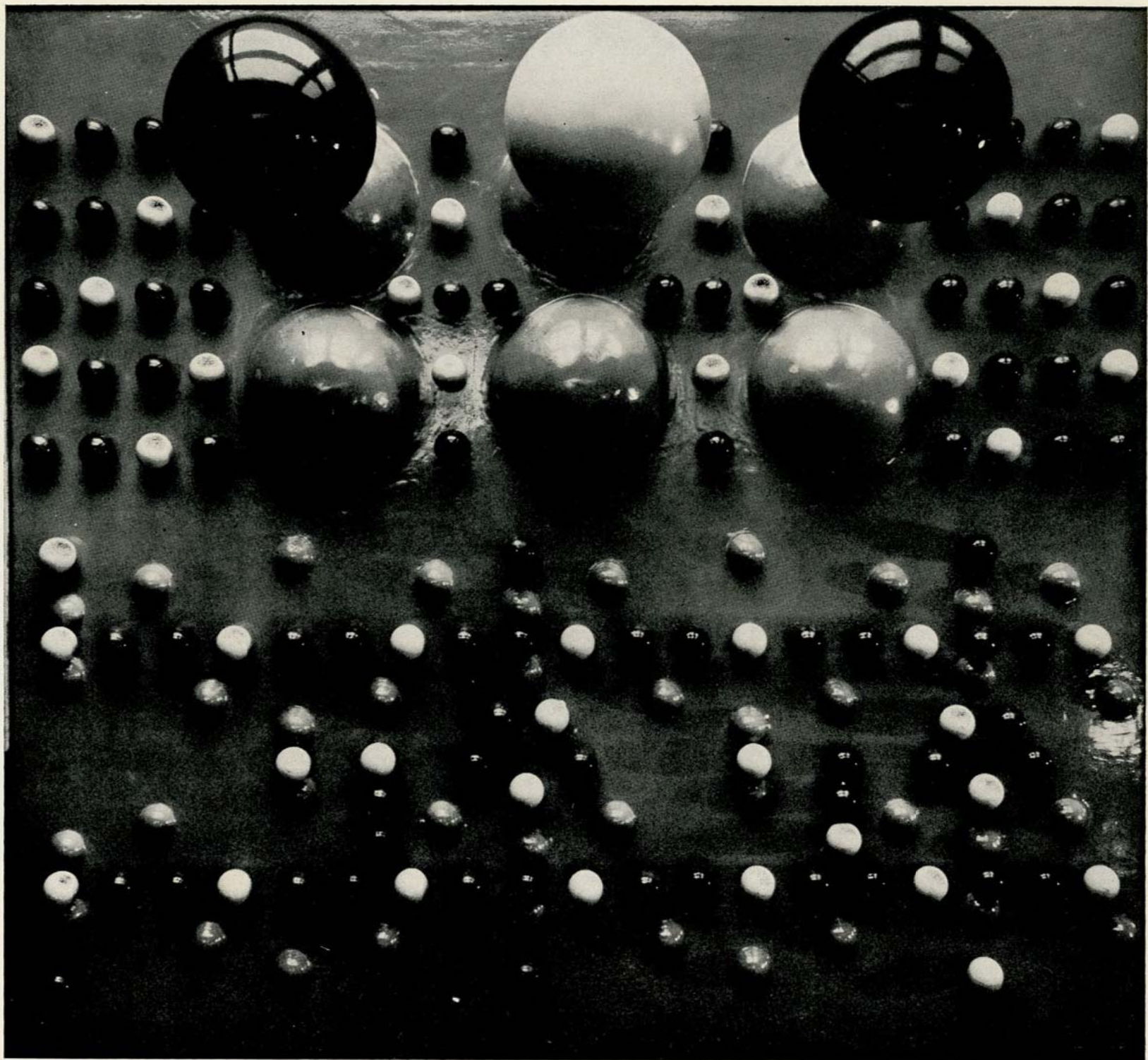

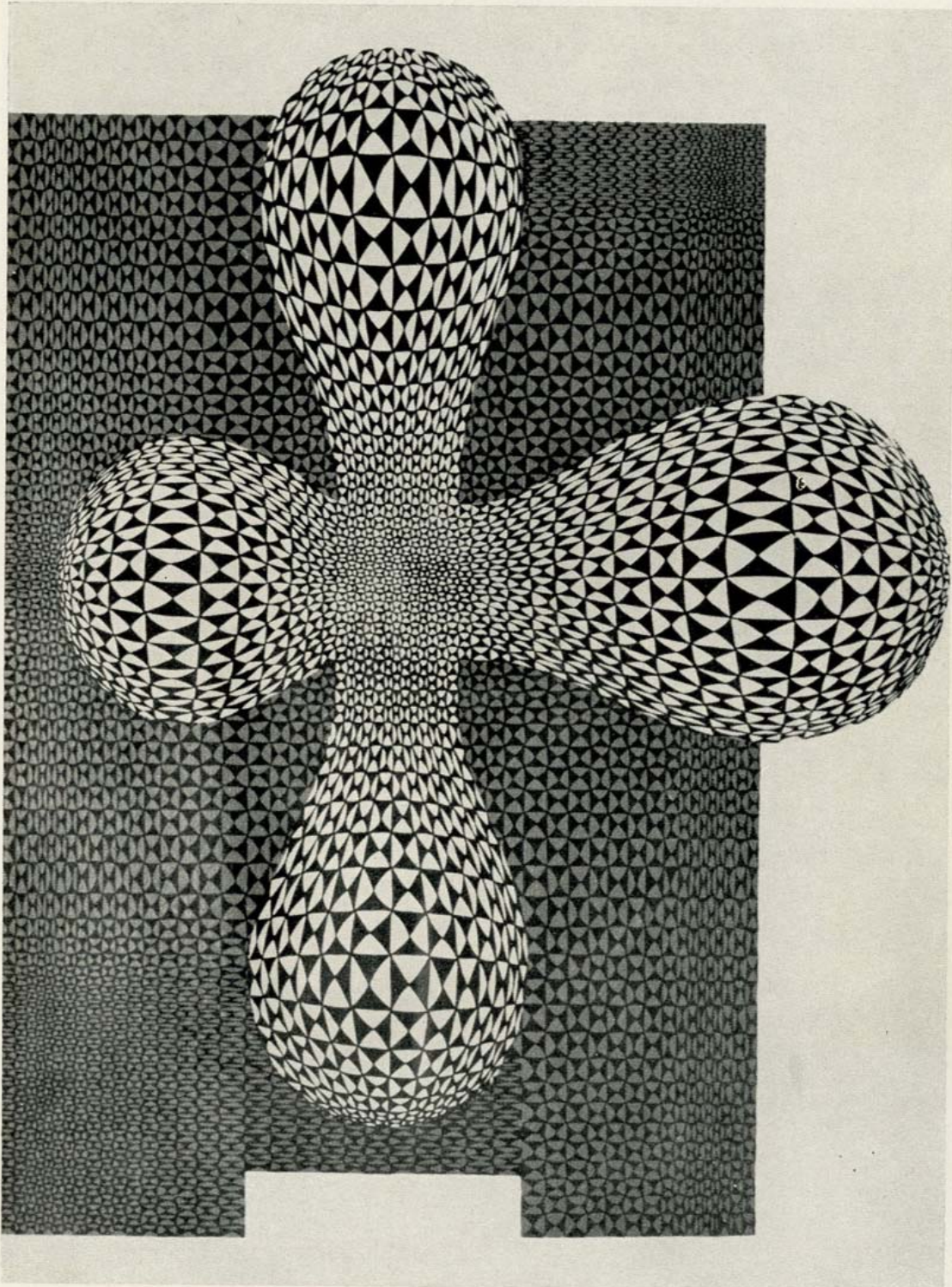
KT-9009

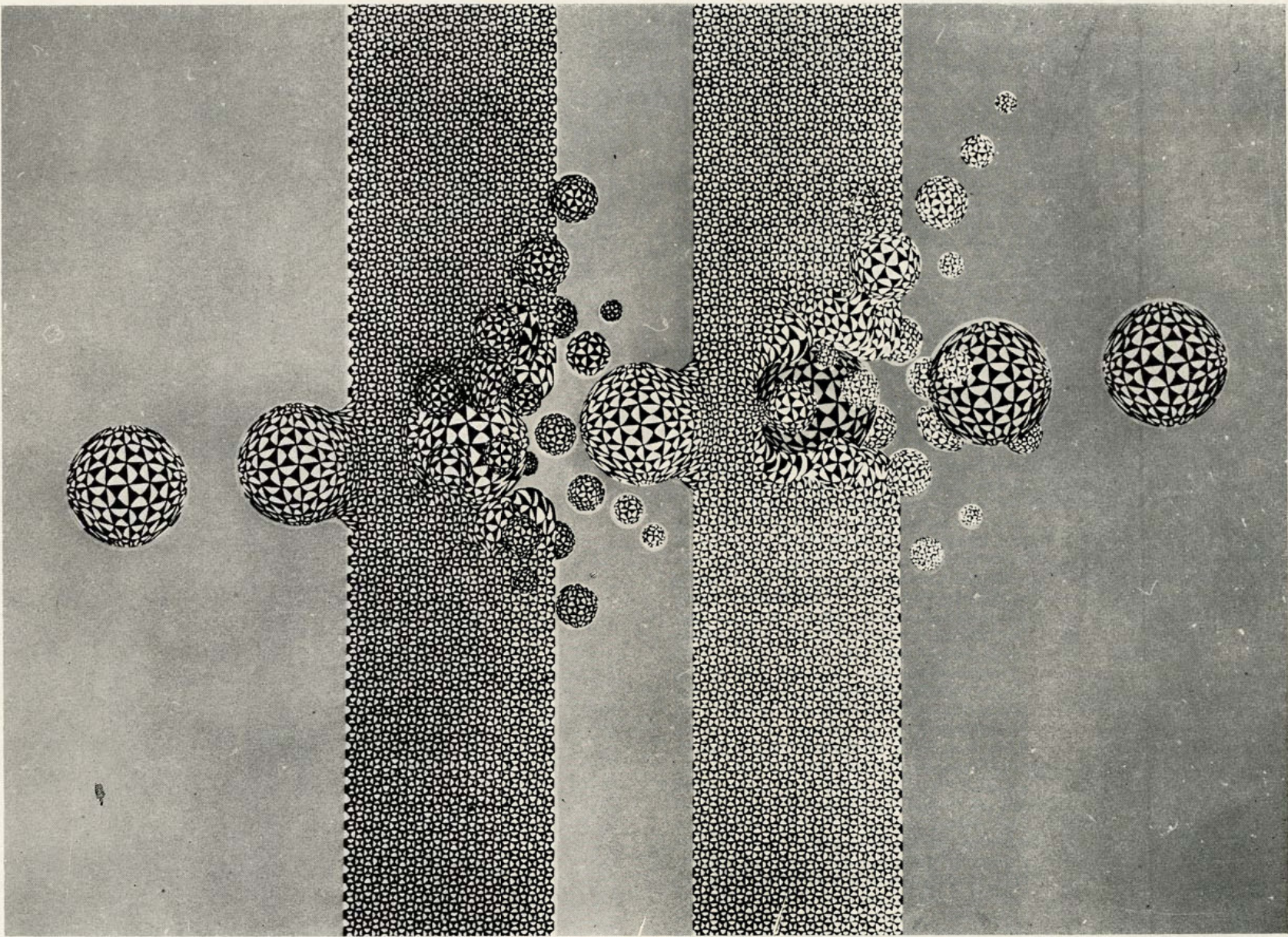
KT-VII

Le tableau-objet, genre d'expression picturale pratiqué de nos jours par des jeunes peintres, représente grâce à ses caractères essentiels le dépassement de la surface bidimensionnelle en tant que catégorie fondamentales de la peinture. Les formes tridimensionnelles, qui autrefois dans la peinture de chevalet étaient seulement suggérées et décrites, figurent maintenant sur cette même surface dans leur réalité tangible et immédiate. Cette transformation où l'on constate un phénomène illusoire, immatériel, apparaît sous sa forme matérielle, et crée les conditions d'un caractère spatial du tableau-objet. Des volumes tangibles tridimensionnelles confèrent au tableau une nouvelle forme d'espace intérieur, espace qui se confond avec l'espace environnant réel dans lequel le tableau est inséré. C'est dans cette nouvelle communication spatiale que réside l'intérêt du tableau-objet.

Dans l'activité artistique de Šutej, entamée il y a six ans à peine, se manifeste justement ce processus qui tend à dépasser les conventions de la peinture de chevalet traditionnelle pour conquérir de nouvelles propriétés catégorielles. Pourtant les problèmes que soulève une pareille prise de position ne sont pas de nature uniquement technique ou technologique. Les tentatives de mise en forme des idées nouvelles, en d'autres termes d'une conception nouvelle tant de l'art que de la réalité sociale, ont mis en question l'efficacité des moyens d'expression traditionnels. Ceux des jeunes peintres qui ont commencé leur activité artistique au sein de la tradition, comme c'est le cas de Miroslav Šutej, ont dû faire face à des problèmes complexes. Il fallait conquérir des moyens d'expression adéquats aux idées nouvelles, des procédés plastiques et méthodologiques qui puissent les exprimer. Face à ces problèmes de nombreux artistes ont opté pour des solutions simples, les uns s'en sont remis aux procédés plastiques déjà éprouvés, les autres se sont hâtés de se rallier aux courants actuellement en vogue. Pour évaluer la valeur des oeuvres réalisées jusqu'à présent il faut donc examiner tous les facteurs particuliers qui ont conditionné cette „transformation du monde en un langage“, transformation qui plus que condition de toute création artistique en est la prémisse fondamentale. Dans l'oeuvre de Šutej ce processus s'est réalisé progressivement en s'appuyant sur des expériences vécues, sélectionnées et dotées d'un sens. Ses tableaux-objets en témoignent. Ils ont été préparés par tout ce qui les a précédés. En outre ils font apparaître des pensées plastiques intéressantes qui constitueront sans doute les lignes de force de son activité plastique à venir.

A ses débuts Miroslav Šutej expérimente la surface, il a recours aux expériences dont l'origine se trouve dans les données de la réalité visuelle. A sa première exposition en 1962 il accroche une trentaine de dessins en noir et blanc titrés: Onde de probabilité, Caractéristiques des ondes, Onde matière, Matière lumière, Types de corpuscules, Bombardement du nerf optique etc. Ces dessins témoignent de l'affinité de l'auteur pour les différents aspects de la réalité visuelle qui appartiennent à un domaine nouveau, celui du „paysage scientifique“. C'est le monde des microstructures, invisibles naguère et que la technique photographique moderne a rendues visibles. Šutej est tout particulièrement attiré par les données visuelles du domaine de l'électromagnétisme et de l'optique. Dans les oeuvres qui datent de cette première période il

construit son image à partir de fragments de microtissus souvent polymorphes. L'iconographie dominante a pour base la microfiguration du „paysage scientifique". Le choix de ces aspects de la réalité visuelle a été décisif pour Šutej. En procédant à la description de ces „motifs" visuels dont le tout est constitué par la somme des particules divisées Šutej opte dès lors pour une typologie particulière des formes: particules circulaires, corpuscules, formes aciculaires et angulaires. Stimulé ensuite par l'image de la division et par celles de la multiplication et de la répétition identique il est conduit à développer également son procédé formatif.

„Le bombardement du nerf optique II", pièce anthologique de sa première phase, exécutée en 1963, se ressent de cette expérience qui se rapporte à la problématique de la surface. Car l'efficacité communicative de l'image, dont l'origine figurative est manifeste, se base justement sur la „pulsation" accrue de la surface. Son activité optique est obtenue grâce à l'évocation des „tourbillons" accélérés des formes aciculaires et angulaires qu'il multiplie et précipite dans le centre „tourbillonnant" de l'image. A cette époque la vie des surfaces de Šutej obéit au principe du „ralentissement" et de „l'accélération" progressives des quantités déterminées des unités blanc-noir dont les courants se dirigent vers un centre commun. En même temps des parties des surfaces se plient (Šutej a recours aux expériences des surfaces dilatées de Vasarely), elles se spatialisent pour constituer des sphères et des sphéroïdes allongés dans la série des „Quantités relatives" qui date de 1963 et de 1964. Dans certains dessins le rapport surface-volume se trouve suggéré par un moyen nouveau, la sphère s'enfonce dans le réseau souple des microformes, elle le presse, fait plier la surface, et le volume spatialisé évoque ainsi son poids. La voie est toute préparée qui mène à l'objectualisation, à la présence effective, tangible du volume sphérique dans le tableau de Šutej. Les unités blanc-noir qui suggéraient autrefois les mouvements de la surface et apportaient des vibrations lumineuses sont remplacées par des contrastes colorés qui appartiennent nettement à la mentalité chromatique du „cityscape" moderne, domaine qui de plus en plus stimule l'imagination des jeunes artistes. Cette nouvelle acquisition n'a rien d'étonnant puisque les oeuvres qui lui sont antérieures, par l'organisation de leurs motifs visuels notamment, renvoient à la réalité visuelle immédiate. Désormais c'est la couleur qui aura un rôle important dans la stratification des sphères et des demi-sphères tridimensionnelles et de tailles variées. C'est par elle que l'artiste fait valoir les rapports et les délimitations spatiales des formes sphériques identiques dans des groupements répétés. Bref ce sont les motifs chromatiques qui chiffrent l'espace réel du tableau-objet et le rendent dynamique. On peut prévoir le développement ultérieur des idées plastiques de Šutej dans ses oeuvres où les groupements des sphères, au moyen de la barre, s'éloignent de leur base pour s'avancer progressivement dans l'espace où le tableau-objet est inséré. Dans les nouveaux projets la barre stable est remplacée par des appuis mobiles permettant à l'usager d'un pareil mural, c'est-à-dire de l'objet plastique libre, de changer la disposition et les distances entre les sphères colorées, en d'autres termes, de participer lui-même à la création et à la transformation des rapports plastiques dans l'espace. La présence de cette plastique mobile dans l'oeuvre de Šutej est due au même processus: les surfaces, les volumes et les espaces du tableau bidimensionnel acquièrent les catégories objectales tangibles du tableau-objet, la suggestion du mouvement devient le mouvement réel de l'objet plastique transformable. Ce processus rend évident l'évolution de Šutej qui va de la contemplation optique du monde pour aboutir à l'engagement ludique dans le monde.

Miroslav Šutej, peintre, né le 29 avril 1936 à Duga Resa. Il a fait son diplôme à l'Académie des Beaux Arts de Zagreb en 1961, dans la classe du professeur Detoni. Il est collaborateur du l'Atelier de maître du professeur Krsto Hegedušić.

EXPOSITIONS INDIVIDUELLES

- 1962 — Zagreb, Cité universitaire
- 1963 — Novi Sad, Tribune des jeunes
- 1964 — Gênes, Galleria del Deposito
Trieste, Circolo della Cultura e delle Arti
- 1966 — Zagreb, Galerie d'Art Moderne
- 1967 — Lausanne, Galerie Alice Pauli

EXPOSITIONS COLLECTIVES

- 1960 — Rijeka, I Biennale des jeunes
- 1962 — Zagreb, Cabinet des gravures de JAZU: II Exposition yougoslave de la gravure
Linz, Gratz, Vienne: Peinture, gravure et sculpture contemporaines yougoslaves
Slovenjgradec, Pavillon d'Art: I Exposition yougoslave sous titre „Forêt et bois dans les arts plastiques“
Breda, Shidam: Le groupe „Mars“
- 1963 — Belgrade, Galerie du Foyer de l'Armée: Branko Ružić—Zlatko Slevac—Miroslav Šutej
Ljubljana, Galerie Moderne: V Exposition internationale de la gravure
Zagreb, Galerie d'Art Moderne: Nouvelles tendances 2
Zagreb, Cité universitaire: VII Exposition de l'Atelier de maître du professeur Krsto Hegedušić
Paris: III Biennale des jeunes
Tokyo, Sao Paolo, Bruxelles: La gravure yougoslave
- 1963/64 Zagreb, Cabinet des gravures de JAZU: Vladimir Makuc—Miodrag Nagorni—Miroslav Šutej — dessins et gravures
- 1964 — Dubrovnik, Galerie d'Art: 8 Peintres
Ečka, Zrenjanin: XI Exposition de l'Atelier de maître du professeur Krsto Hegedušić
Subotica, Musée de la ville: XII Exposition de l'Atelier de maître du professeur Krsto Hegedušić
New York: Gravure yougoslave
- 1965 — New York, St. Luis, Passadena, Baltimore: „Responsive eye“
Caracas, Museo de bellas artes: Gravures et tapisseries yougoslaves
Belgrade, Musée d'Art Moderne: Gravure yougoslave du XX siècle — collections du Musée d'Art Moderne
Ljubljana, Galerie Moderne: VI Exposition internationale de la gravure
Zonehof, Amersfort (Hollande): Gravure contemporaine yougoslave
Alexandrie: Biennale des pays méditerranéens
Tokyo: Gravure yougoslave
- 1966 — Zagreb, Cabinet des gravures de JAZU: IV Exposition de Zagreb de la gravure yougoslave
Bohum, Kunsthalle; Stuttgart, Kunsthalle: „Profils“ — Art contemporain yougoslave
Belgrade, Musée d'Art Moderne: Dessin yougoslave du XX siècle — collections du Musée d'Art Moderne
Dubrovnik, Galerie d'Art: Atelier de maître Hegedušić
Lübeck: Gravure moderne européenne
Frankfort: „OP-POP“
Cracovie: I Biennale de la gravure
Lausanne: II Salon de Galeries Pilotes
- 1967 — Belgrade, Musée d'Art Moderne: Art contemporain croate d'après guerre
Oldenburg: Graveurs yougoslaves

PRIX

- 1962 — Prix du Conseil pour la culture et l'éducation de la république de Slovénie
Prix à la II Exposition de Zagreb de la gravure yougoslave
Prix et achat à la II Exposition yougoslave „Forêt et bois dans les arts plastiques“ à Slovenjgradec
- 1963 — Premier prix pour la peinture à la III Biennale des jeunes de Paris
Diplôme pour les jeunes peintres à la V Exposition internationale de la gravure à Ljubljana
- 1965 — Prix et achat du Musée d'Art Moderne de Belgrade à la VI Exposition internationale de la gravure à Ljubljana

- Igor Zidić, Zapisi o tri lista, Razlog, Zagreb 1962.
 E. C. Miroslav Šutej, Večernji list, Zagreb, 27. novembar 1962.
 Miroslav Šutej, Čovjek i prostor, Zagreb, januar 1963.
 Dragoslav Đorđević, Miroslav Šutej, Zlatko Slevce i Branko Ružić, Borba, Beograd, 23. januar 1963.
 Dr Miodrag Kolarić, Izložba trojice umetnika iz Zagreba, Narodna armija, Beograd, 25. januar 1963.
 Kamilo Burger, Miroslav Šutej — Talas vjerojatnosti, Danas, Beograd, 30. januar 1963.
 S. Stanić, Estetske senzacije Miroslava Šuteja, Dnevnik, Novi Sad, 23. mart 1963.
 J. Depolo, Različite dispozicije i temperamenti, Vjesnik, Zagreb, 28. maj 1963.
 Dragoslav Đorđević, V jugoslovenski bijenale slikarstva i skulpture, Borba, Beograd, 1. septembar 1963.
 Izložba trojice grafičara, Večernji list, Zagreb, 25. decembar 1963.
 Vera Horvat-Pintarić, Predgovor kataloga samostalne izložbe, Galleria del Deposito „12 bianchi e neri“, Đenova, 15. februar 1964.
 Vera Horvat-Pintarić, Predgovor kataloga „8 slikara“, Dubrovnik 1964.
 M. Karamehmedović, Osam slikara u Dubrovniku, Oslobođenje, Sarajevo, 16. avgust 1964.
 Vera Horvat-Pintarić, Ikonika i optika Miroslava Šuteja, Umetnost II, Beograd, april—maj—jun 1965, str. 81—90.
 Ješa Denegri, Istraživačka volja Miroslava Šuteja, Izraz, Sarajevo, 1965, br. 5
 Ljerka Mifka, Za novu imaginaciju — Miroslav Šutej, Polet, Zagreb, novembar 1965.
 Bogdan Tirnanić, Panorama mladog jugoslovenskog slikarstva, Mladost, Beograd, 1. septembar 1965.
 V. Maleković, IV zagrebačka izložba jugoslavenske grafike u Kabinetu grafike JAZU, Vjesnik, Zagreb, 24. maj 1966.
 Igor Zidić, IV zagrebačka izložba jugoslavenske grafike, Kabinet grafike JAZU, Telegram, Zagreb, 10. jun 1966.
 Ivo Babić, Umjetnost novih tendencija — kod nas, Studentski list, Zagreb, 13. decembar 1966.
 E. Cvetkova, Izložba Miroslava Šuteja u Gradskoj galeriji suvremene umjetnosti, Večernji list, Zagreb, 21. decembar 1966.
 Igor Zidić, Miroslav Šutej, GSU Zagreb, Telegram, Zagreb, 30. decembar 1966.
 Ješa Denegri, Tri primjera jedne nove vizuelne fantastike (Picelj, Šutej, Dobrović), Čovjek i prostor, Zagreb, septembar 1966.
 Miroslav Šutej, Enciklopedija likovnih umjetnosti, IV Zagreb 1966.
 Vera Horvat-Pintarić, Predgovor kataloga samostalne izložbe u Lozani, maj 1967.
 Hrvoie Devide, Povodom izložbe Miroslava Šuteja u Gradskoj galeriji suvremene umjetnosti, Studentski list, Zagreb, 1. januar 1967.
 J. Depolo, V samostalna izložba Miroslava Šuteja u Galeriji suvremene umjetnosti, Vjesnik, Zagreb, 12. januar 1967.
 Mladenka Kadić-Šolman, Miroslav Šutej, Republika, Zagreb 1967, br. 3—4, str. 159.
 Vera Horvat-Pintarić, Podstrek za zabune; Hrvoie Devide, Spontano rješenje; Želika Čolak, Za određeniji program: Polet, Zagreb, br. 6, mart 1967, str. 40—41.
 André Kuenzi, Miroslav Šutej, Gazette de Lausanne, 23 avril 1967.
 Jacques Mannier, Miroslav Šutej, Tribune de Lausanne, 23 avril 1967.

urednik kataloga: božica čosić
 grafička oprema: nikola masniković
 prevod: predgovor jere tarle; biografija i katalog vuka kovačević
 fotografije: nino vranić, branko balić, jozo četković
 štampa: „KULTURA“ beograd

catalogue: božica čosić
 maquette: nikola masniković
 traduction: jere tarle et vuka kovačević
 photographies: nino vranić, branko balić, jozo četković
 edition: „KULTURA“ belgrade

